



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Religiosus ære alieno vel furto gravatus ante professionem, n. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

nomine Christi, Illud aduerto, si quis nam posse petere eum, qui filias habet ficta nobilitate, dicendo v. g. se esse filium alicujus principis, accipiat aliquid, ut si hospitio magnifico exciperetur, obligari ad restitutionem domino, nec posse pauperibus, quia tunc motivum, ne in genere quidem, attingit paupertatem. Simile quid decernitur in similibus.

cc *Va. q. opuscul. de elemosyna c. 5. §. 4. d. 1. quem sequitur Castrop. t. 1. tr. 6. d. 2. p. 14. num. 7. Diana. l. c. ref. 23.*

6. Ex dictis potui primò cujusdam pauperulæ interrogationi responsum dare: assererat illa, se elemosynis quotidianis summam constasse viginti-quinque aureorum, eamque servare pro necessitatibus fortasse inopinato superventuris: sciscitabatur ergo, an deinceps elemosynas sibi à fidelibus erogari solitas posset acceptare, immo an exposcere ipsi liceret, quibus viveret in dies, & quod ex iisdem superesset (supererat frequentissime) summæ illi à se positæ superaddere? respondi, modicam videri illâ acquisiti cumuli quantitatem; quare non videri, eam jam excessisse fines paupertatis, ut non posset deinceps mendicare: per speratam autem pecuniam consequenti tempore acquirendam, tunc demum illam vetandam esse ab acceptatione, quando prudenti judicio, secundum ejus infimam status conditionem, non indigere amplius deprehenderetur: expendendo tamen necessitates moraliter proximas, non verò quascumque remotas; has enim etiam quicumque divites timere possunt, nec tamen valent titulo paupertatis elemosynam exposcere; concedit nihilominus Diana, f. elemosyn-

nubiles, quas commode dotare non potest, etiam si non desint necessaria ad vitam suam, & filiarum utcumque sustentandam.

f *Diana p. 2. tr. 1. miscel. ref. 8.*

Secundò ex dictis approbavi d. communem praxim, qua divites colligere alicubi solent stipem pro carcere inclusis, pro Xenodochijs, pro pauperibus. Nam etiam tum finaliter verè egentes sublevantur.

d *Sanch. li. 7. in Dec. c. 24. n. 14.*

Vnum observa, si quis dives obligetur, aliquem pauperem alere, non posse pro ipso elemosynam petere: pater v. g. vel frater non potest elemosynam colligere pro filio, vel sorore pauperibus. Ratio est, quia ex eo, quod filius & soror gaudent patre, fratre divite, habent jus, quo ali ab ipsis debeant, ergo jam pauperes non sunt, pro quibus possit ab ijs, quibus incumbit, eos sustentare, elemosyna colligi, &c.

e *Sanch. li. 1. in Dec. c. 14. num. 6.*

Religiosus are alieno vel furto gravatus.

7. Potuit hæc debita religiosus contraxisse ante professionem, potuit postea.

Ante Professionem.

Quoad prius, præmittitur, per se are alieno undecumque gravatum, non habentem, unde reddat, posse ad religiosam vitam suscipere. Ratio S. Thomæ est, quia hic putatur cedere bonis, quod facere posse, cuilibet liberum est; nec

est: nec enim obligatio, quamvis iuramento firmata, ad reddendam pecuniã, tanti est, ut fidelem privare possit bono tam superioris ordinis, quale est, Deo omnium Domino vitam addicere.

dd *S. Th. l. mox cit. alijque, quos citat. Sanch. l. 4. in Dec. cap. 19. num. 7. contra Molin. t. 3. d. 758. aliosque. ce S. Th. 2. 2. q. ult. art. 2. ad 3.*

8. Dixi primò, (per se) nam hodie adest Sixti V. ff. prohibitio, ne quis ingenti ære gravatus, vel reddendis rationibus obligatus & ad professionem admittatur: illam lege, cum moderatione Clementis, sed interim nota illud (ingenti)

ff *Sixtus V. cum moderatione Clementis apud Delugo to. 1. de just. d. 27. sec. 6. à num. 86. & Cast. t. 3. tr. 16. disp. 1. p. 7. §. 4. n. 10. & Dicastil. loco mox citando.*

9. Dixi secundò, (non habenrem unde) nam si habet, quod debet, relinquere debitoribus opus erit: perinde enim facit, qui bonis cedit: addunt aliqui g, si intra breve tempus, puta, unum vel alterum annum possit, manendo in sæculo, creditoribus satisfacere, obligari non statim ingredi Congrua doctrina, sed nequaquam obligans. Ratio est duplex; altera ducitur ex expressa autoritate S. Th. loco citato, quæ ad faciendam nostram sententiam probabilem, sufficiens est. Altera ducitur ex ipsa natura religionis, quæ non habet solam bonitatem cæterorum consiliorum. ob quæ fateor, non posse negligi satisfactionem debitorum, maximè ex delicto: neque enim possit quis, ut orationi vacaret, ut Xenodochio serviret, relinquere satisfactionem ex justitia, quæ fortior est; sed habet

etiam status religiosus bonitatem longe superiorem, nempe se in servum Dei perpetuo mancipare: ut semper existimata sit professio cujuscunque religionis maximum ac summum, quod possit homo ex se Deo tradere: nam vitam, cum ejus homo dominus non sit, tradere ex se non valet. Hinc ergo fit, ut irrationabile sit, tantum bonum velle à quocumque debito retardari; dico (quocumque) nam si violasti virginem, v. g. sub spe conjugij, merito ab ingressu religionis retardaberis, quia in violatione non agitur de debito rei pecuniariæ, sed de debito circa assumptionem status, quem sine nota non poterit suscipere virgo illa, nisi mediante statu matrimonij à te suscepti; cum igitur hic concurrat susceptio status tui, quem prætendis in religione, & status matronij, quem virgo præterdit (nisi volens remittat) non est mirum, quod prævaleat status matrimonij, puta, in favorem virginis affecta à te illa injuria. At in debitis pecuniarijs, cum concurrat solutio alienæ pecuniæ, & status religiosi susceptio, hæc, utpote bonum adeo excellens, prævalere debet. Nihilominus, consulto ad finem non solvendi debita, & non propter alium superiorem salutis propriæ finem, velle religionem ingredi, nullo modo sine peccato injustitiæ concederem.

g *Sanch. l. c. num. 8. alijque apud Delugo l. c. num. 65. quibus adde Dicastil. lib. 2. de just. tr. 2. d. 10. dub. 8. num. 129.*

10. His præmissis. Dico primò, gravatum in sæculo prædictis debitis sive ex contractu, sive ex delicto (nam si non ingentia sint, licitè h. h. admitteatur, ut vidi-

ut vidimtis, ad professionem) eumdemque nulla bona habentem, quæ se cum ferre queat ad religionem, ad nihil ipsum obligari. Ratio ducitur ex dictis, quia, ob tantum bonum religionis, potuit cedere bonis: an in religione adhuc teneatur laborare, ut soluat ea debita, si possit, mox subiiciam.

hh *An etiam licite, quando quamvis ingentia sint debita, sunt tamen incertorum Dominorum; vel quando sunt contracta sine culpa, vel quando ex sola liberali promissione. Vide ap. Dic. l. c. à n. 145.*

11. Dico secundo: si is aliqua bona habeat, quæ ad religionem ferat, obligari tunc religionem, solvere prædicta debita, juxta vires bonorum allatorum. Ratio est clara, quia bonorum successor adstringitur debitis eius, cui succedit.

12. Verum hic duæ dubitationes emergunt. Prima: quid si huic, jam professo in religione, deferatur aliqua hereditas, legatum, donatio?

Respondeo; Sanchez *h* docet, ex his religionem obligari, satisfacere pro dictis ejusdem religiosi debitis, quia nunquam per ingressum religionis factum à debitore, derogatum fuit jus creditorum, in ea omnia, quæ obvenire possunt religioni, ratione personæ ipsi obligatæ. Confirmari potest, quia sic qui cessit bonis, si quid præter necessaria alimenta fortè acquisiverit, debet id creditoribus dare, ut omnes fatentur.

h Sanchez, l. 7. in Dec. c. 37. n. 4. cui adde Felin. *Azor. Mol. aliosque apud Castrop. t. 3. tr. 16. d. 3. p. 16. n. 3.*

Verum (rogata à tanto viro verba) hoc ipsum erat probandum, an

tale jus retineant creditores in religiosum? ad confirmationem enim clara patet disparitas: nam secularis cedens bonis, nec fit alterius, nec fit incapax dominij, ut fit religiosus. Præterea mihi videtur, posse contra Sanchez ex ipsius doctrina probari opposita sententia: ipse enim & Castropalaus l. & communior veriorque opinio docet, legata, hereditates, donationes, & consequenter pretium laboris, non acquiri immediate religioso, & deinde religioni, sed immediate ipsi religioni; quia ipse religiosus incapax omnino est acquirendi dominij. Iam ex hoc principio consequitur, creditores nullum jus habere in bona illi delata post professionem; deberent enim habere jus in religionem, quod nunquam habent.

i Sanchez, plures referens t. 7. in Dec. c. 12. n. 36. l. Castrop. l. 3. tr. 16. d. 3. p. 5. n. 5.

13. De hac nostra sententia sic habet Castropalaus *m*: ergo monasterium ex bonis occasione religiosi post professionem acquisitis, satisfacere creditoribus non tenetur; tum quia debita sunt extincta; tum quia illa bona religioso non acquiruntur, ut exinde onus creditoribus satisfaciendi accipiant, & sub eo onere in monasterium transferantur, sed immediate acquiruntur monasterio, quod non ex persona religiosi, sed ex bonis ab illo acceptis, nec sub eo onere obligationem satisfaciendi creditoribus habet. Hac disputatiōis gratia dicta sint, quæ alijs definienda committimus. Hactenus Castropalaus: eunt verba dictos in me pariunt oppositos effectus.

ooo

effectus: alterum, solam propensionem tanti authoris, additis non vulgaribus jam dictis rationibus, videri sufficere ad id probabile reputandum: alterum, quod tantus author noluerit litem decernere, me vrgere, ut nec ego decernam.

Fateor tamen, conveniens esse, tunc religionem ex prædictis supervenientibus bonis solvere prædicta debita; & quidem potest, quia probabilissima est sententia Sanchez: quare tunc non dicitur Prælati dissipare bona religionis, sed solvere debita, ad quæ solvenda ex probabili, immo communi sententia constringitur.

14. Secunda dubitatio: an hic religiosus obligetur laborare, quo pretium laboris impendat ad solutionem prædictorum debitorum? respondeo, non obligari: nam cum ipse nullius dominij capax sit, & totum, quod acquirit, immediatè cedat religioni, de eo pretio disponere non potest, solutio autem debiti ex proprijs debet fieri, non ex alienis.

Delugo duo docet: alterum, *mm* obligari monasterium, solvere prædicta Monachi debita, ex pretio ejusdem acquisito ex concionibus, lectionibus, &c.; alterum, *n* non obligari Prælatum; ad dandam licentiam Monacho, ut laborando acquirat aliquid, quo prædictis debitis satisficiat, quia Prælati jus habet impediendi suum subditum in alijs actionibus, prout Prælati ipsi libuerit. Dico tamen, hæc duo dicta sibi minus coherere; si enim potest Prælati prohibere, ne subditus ad hunc finem laboret, cur non poterit impedire, ne pretium habitum ex la-

bore detur debitoribus illis? utroque enim jure æque potitur Prælati, & in personam religiosi, & in pretium ab eodem acquisitum. Melius igitur sic habet Castropalaus. Sed verius existimo, neque Prælatum obligatum esse, hanc licentiam (laborandi) concedere, neque te illa uti; quia non creditorum, sed religionis es, & professione facta, cum celsione bonorum, debita extinxisti. Notas? id de hereditate vel legato delatis post professionem, noluit decernere Castropalaus, modo num. 13. sed hoc de labore absolutè & sine hesitatione decernit.

mm Delugo t. 1. de just. d. 21. sec. 6. n. 79. n. Id. ib. num. 82. vers. ultima denique pars. o Castrop. t. 3. tr. 16. d. 1. p. 7. §. 4. n. 8.

15. Illud apud neminem inveni, & tamen constanter dico, tum pro prædicta difficultate, tum pro proximè sequentibus, hæc non procedere de religionibus militaribus, v. g. Hierosolomitana, S. Iacobi, &c. quantumvis sequamur illam opinionem, quod sint in quocumque rigore religiosi: ratio est, quia hi, cum tam amplam habeant suorum bonorum administrationem, non censentur cedere bonis, cum eas religiones profitentur &c.

Aere alieno gravatus post professionem.

16. Quoad posterius, quando scilicet religiosus contraxit debita, dum est religiosus, distinguendum est de debitis ex delicto, & de debitis ex contractu, de